

Nový zákon o elektronických komunikáciách

**(zmeny v regulácii
vyplývajúce z implementácie
EECC Smernice)**

Od 1. februára tohto roku nadobudol účinnosť nový zákon č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách (ďalej len „**nový ZoEK**“)¹, ktorý úplne nahradil doterajší právny rámec podľa zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách účinného do 31. januára 2022 (ďalej len „**predchádzajúci ZoEK**“).

Dôležitú súčasť regulácie elektronických komunikácií tvorí aj tzv. všeobecné povolenie, ktoré vydáva Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb (ďalej len „**Úrad**“). V zmysle nového ZoEK má Úrad uviesť platné všeobecné povolenie (ako aj všeobecné povolenie na používanie frekvencií) do súladu s novým ZoEK do 12 mesiacov odo dňa účinnosti nového ZoEK. Úrad však takéto všeobecné povolenia nevydal a v súčasnosti tak naďalej zostávajú v platnosti všeobecné povolenia vydané podľa predchádzajúceho zákona.²

Novým zákonom o elektronických komunikáciách sa predovšetkým transponovala Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1972 z 11. decembra 2018, tzv. európsky kódex elektronických komunikácií (EECC)³ (ďalej len „**EECC Smernica**“). Cieľom EECC Smernice bolo postupne redukovat' špecifickú *ex ante* sektorovú reguláciu a dosiahnuť stav, aby elektronické komunikácie boli regulované výhradne na základe práva hospodárskej súťaže. EECC je reakciou Európskej únie na rýchly rozvoj v oblasti elektronických komunikácií a na potrebu revidovať a aktualizovať celý úniový regulačný rámec telekomunikačného sektora.

V tomto článku sa venujeme iba vybraným zmenám, ktoré nový ZoEK priniesol, pričom nejde o vyčerpávajúci prehľad zmien, ale zameriavame sa na niektoré z hlavných zmien.

Zmenám, ktoré nový ZoEK priniesol v oblasti priameho marketingu a spracúvania súborov cookies, sme sa venovali v našom predchádzajúcom článku dostupnom na našej webovej stránke a našich sociálnych sieťach.

OTT (over-the-top) platformy

OTT aplikácie alebo služby sú tie, ktoré poskytujú produkt prostredníctvom internetu a obchádzajú tradičné formy distribúcie. Dostávajú sa do popredia aj z dôvodu, že náklady na ich prevádzkovanie sú väčšinou nižšie ako pri tradičných distribúciách. Okrem iného ide aj o aplikácie, ktoré umožňujú zasielanie správ, hlasové hovory, videohovory a sú považované za alternatívu k tradičným hovorom a SMS-kám poskytovaným mobilnými operátormi. Tieto OTT služby neboli podľa predchádzajúceho ZoEK považované za regulované služby. V súlade s cieľom EECC Smernice nie je vymedzenie elektronických komunikačných služieb výlučne založené na technických parametroch, ale vychádza skôr z funkčného prístupu - z pohľadu koncového používateľa totiž nie je podstatné, či poskytovateľ prenáša signály sám alebo sa komunikácia realizuje cez službu prístupu k internetu.

Nový ZoEK z týchto dôvodov prináša viacero dôležitých zmien týkajúcich sa regulácie tzv. OTT digitálnych platforiem. Zákon zavádza pojem „interpersonálna komunikačná služba“, ktorú potom delí na (1) službu, ktorá je založená na číslach a (2) službu, ktorá je nezávislá od čísel (tzv. nomadická). Interpersonálna komunikačná služba založená na číslach je služba, ktorá využíva čísla z národného číslovacieho plánu alebo medzinárodného číslovacieho plánu, pričom interpersonálna komunikačná služba nezávislá od čísel je služba, ktorá nevyužíva čísla z národného číslovacieho plánu alebo medzinárodného číslovacieho plánu. Touto zmenou sa zaviedla regulácia aj pre služby ako sú rôzne aplikácie rýchlych správ tzv. instant messaging apps (napr. Signal, WhatsApp, Viber, Telegram) a ďalšie podobné služby, ktoré sú stále populárnejšie a postupne nahrádzajú tradičné hlasové volania a SMS-ky.

¹ Niektoré ustanovenia nového ZoEK nadobudnú účinnosť neskôr, od 31.7.2022 a 31.10.2022.

² Dostupné napr. na <https://www.teleoff.gov.sk/vseobecne-povolenia/>

³ Dostupné na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32018L1972>

Napriek uvedenej rozšírenej definícii služieb však interpersonálne služby založené na číslach budú podliehať prísnejšej regulácii ako tie, ktoré sú od čísel nezávislé, t.j. nový ZoEK zaviedol dvojkoľajnosť regulácie spomínaných OTT služieb, na ktoré sa budú aplikovať miernejšie podmienky. Príkladom je aj napr. očakávané všeobecné povolenie, ktoré vydá Úrad a ktoré upraví podmienky tzv. podnikov pre poskytovanie služieb – v zmysle nového ZoEK⁴ sa takéto všeobecné povolenie nebude vzťahovať na, ani vyžadovať pre interpersonálnu komunikačnú službu, ktorá je nezávislá od čísel.

Podľa nového ZoEK bude Úrad oprávnený v odôvodnených prípadoch a v potrebnom rozsahu uložiť poskytovateľom komunikačnej služby nezávislej od čísel, ktorí dosahujú významnú úroveň pokrytia a využívania zo strany koncových užívateľov, povinnosť zabezpečiť tzv. interoperabilitu⁵ svojich služieb v rozsahu potrebnom na zabezpečenie spojenia medzi koncovými užívateľmi, vrátane odôvodnenej povinnosti zverejniť a umožniť používanie, úpravu a šírenie podstatných informácií orgánmi a inými podnikmi alebo povinnosť používať a zaviesť relevantné medzinárodné technické normy alebo technické špecifikácie podľa § 20 nového ZoEK (normalizácia). Podľa EECC je však možné uložiť povinnosť zabezpečiť interoperabilitu len, ak Európska komisia po konzultácii s BEREC-om a čo najdôkladnejšom zohľadnení jeho stanoviska zistí v celej EU alebo v najmenej troch členských štátoch EU nezanedbateľné ohrozenie prepojitelnosti koncových bodov medzi koncovými používateľmi.

5G - vysokokapacitná sieť

5G je označením pre mobilnú sieť 5. generácie⁶. Jedným z cieľov EECC a tým aj nového ZoEK je zavádzanie a využívanie vysokokapacitných sietí ako sú práve 5G alebo optické vlákna. Nový ZoEK vytvára aj právny rámec na investovanie do budovania vysokokapacitných sietí. Kritéria, ktoré musí sieť splniť na to, aby bola považovaná za vysokokapacitnú sú určené v usmernení BEREC-u [Guidelines on Very High Capacity Networks](#), pričom BEREC bude toto usmernenie pravidelne aktualizovať.

Podnik s významným vplyvom bude môcť ponúknuť záväzky, že pri zavádzaní vysokokapacitnej siete, ktorá sa skladá z optických prvkov vedúcich až do priestorov koncového užívateľa alebo po základňovú stanicu mobilnej siete, umožní záujemcom podieľať sa na investovaní do tejto siete. Ak podnik s významným vplyvom ponúkne spoluinvestovanie do vysokokapacitných sietí za spravodlivých, primeraných a nediskriminačných podmienok v dôsledku čoho budú mať podniky rôznych veľkostí a rôznymi možnosťami financovania príležitosť stať sa spoluinvestormi do infraštruktúry, Úrad by mal upustiť od uloženia povinností týkajúcich sa vysokokapacitnej siete, ak aspoň jeden potenciálny spoluinvestor uzavrel dohodu o spoluinvestovaní s významným podnikom. Úrad bude posudzovať ponuku záväzkov zo strany podniku s významným vplyvom a vyhodnotí, či ponuka záväzkov umožňuje záujemcom podieľať sa na investovaní do vysokokapacitnej siete a či spĺňa minimálne kritéria uvedené v prílohe č. 2 k novému ZoEK.⁷

Ochrana spotrebiteľov sa rozširuje aj na niektoré ďalšie subjekty

Podľa nového ZoEK sa niektoré z ustanovení týkajúcich sa ochrany koncových užívateľov, ktoré sa *a priori* uplatňujú iba na spotrebiteľov, konkrétne ustanovenia o informáciách týkajúcich sa zmlúv (t.j. predzmluvné informácie a tzv. zhrnutie zmluvy), maximálnom trvaní zmluvy a

⁴ § 8 ods. 1 nového ZoEK

⁵ Interoperabilita je také nastavenie prenosových parametrov sietí alebo služieb, pridružených prostriedkov a rozhraní, ktoré umožňuje komunikáciu medzi koncovými užívateľmi alebo medzi koncovým užívateľom a podnikom poskytujúcim službu prostredníctvom technologicky rôznych sietí.

⁶ Pre bližšie informácie viď napr. <https://www.teleoff.gov.sk/5g/>

⁷ Viď § 75 nového ZoEK

balíkoch služieb, by sa mali vzťahovať nielen na spotrebiteľov, ale aj na mikropodniky a malé podniky, a neziskové organizácie vymedzené vo vnútroštátnom práve. Dôvodom tejto zmeny má byť skutočnosť, že vyjednávacía pozícia týchto kategórií podnikov a organizácií je porovnateľná s pozíciou spotrebiteľov, a preto by mali mať rovnakú úroveň ochrany, pokiaľ sa týchto práv výslovne nezrieknu. Na rozdiel od mikropodnikov, malých podnikov a neziskových organizácií majú väčšie podniky obvykle silnejšiu vyjednávaciu pozíciu, a preto nie sú závislé od tých istých zmluvných požiadaviek na informácie ako spotrebiteľia.

Domnievame sa, že je otáznе, do akej miery uvedené rozšírenie ochrany bude efektívne v praxi, nakoľko aplikácia mnohých z týchto ustanovení môže byť vylúčená výslovným vyhlásením mikropodnikov, malých podnikov a neziskových organizácií a teda nejde o typické kogentné ustanovenia aké platia v spotrebiteľskom práve.

Z dôvodu rozšírenej aplikácie uvedených ustanovení nový ZoEK zavádza aj možnosť podniku požadovať od záujemcu o uzavretie zmluvy alebo účastníka, ktorý žiada priznanie práv ustanovených týmto zákonom pre mikropodniky, malé podniky a neziskové organizácie, predloženie čestného vyhlásenia o splnení podmienok pre priznanie tohto statusu a v prípade dôvodných pochybností podniku o pravdivosti takéhoto vyhlásenia možnosť požadovať predloženie dokladov preukazujúcich jeho pravdivosť.⁸

Zmeny v právnej úprave zmluvy o poskytovaní služieb

Osobitná úprava zmlúv o poskytovaní služieb sa podľa predchádzajúceho ZoEK, ako aj nového ZoEK, vzťahuje na poskytovanie tzv. verejne dostupných služieb, t.j. služieb, o ktorých používanie sa môže uchádzať každý. Všetko, čo je o týchto službách uvedené nižšie, platí len pre tento typ verejne dostupných služieb.

Písomná forma. Predchádzajúci ZoEK vyžadoval písomnú formu všetkých zmlúv o poskytovaní služieb, s výnimkou niektorých taxatívne vymedzených služieb (napr. predplatené služby a služby poskytované prostredníctvom verejných telefónnych automatov). Nový ZoEK v tomto prináša zmenu a už nevyžaduje obligatórne písomnú formu zmlúv; táto skutočnosť môže priniesť väčšiu flexibilitu pri elektronickom alebo telefonickom uzatváraní zmlúv, čo však do veľkej miery bolo možné dosiahnuť už podľa predchádzajúceho ZoEK (nakoľko aj elektronická komunikácia mohla za istých podmienok spĺňať požiadavku písomnej formy). Hoci sa písomná forma zmlúv o poskytovaní služieb podľa nového ZoEK nevyžaduje, nový ZoEK vyžaduje, aby podnik poskytol spotrebiteľovi, mikropodniku, malému podniku alebo neziskovej organizácii obsah uzavretej zmluvy o poskytovaní služieb bezplatne na trvanlivom nosiči⁹; uvedená požiadavka však neplatí pre predplatené služby a poskytovanie služieb prostredníctvom verejných prístupových bodov.

Obsahové náležitosti zmluvy o poskytovaní služieb. Prechádzajúci ZoEK pomerne obsiahlo špecifikoval povinné náležitosti v zmluvy o poskytovaní služieb. Nový ZoEK z tejto požiadavky upustil a podrobnejšie špecifikuje rozsah predzmluvných informačných povinností, ktoré sa po uzatvorení zmluvy stanú jej súčasťou. Predzmluvná informačná povinnosť však platí len vo vzťahu k spotrebiteľom, mikropodnikom a malým podnikom a neziskovým organizáciám a preto odstránenie požiadavky uvedených obsahových náležitostí má význam najmä vo vzťahu k ostatným (vyššie neuvedeným) subjektom.

Predzmluvné informačné povinnosti. Predzmluvné informačné povinnosti predchádzajúci ZoEK neupravoval a tieto informačné povinnosti existovali spravidla len vtedy, keď to vyžadoval

⁸ § 86 ods. 1 písm. f) nového ZoEK

⁹ Trvanlivým nosičom sa rozumie prostriedok, ktorý umožňuje uchovať informácie spôsobom umožňujúcim ich použitie v budúcnosti na časové obdobie zodpovedajúce účelu týchto informácií a ktorý umožňuje nezmenené reprodukovanie uložených informácií, najmä papier, e-mail, USB kľúč, CD, DVD, pamäťová karta, pevný disk počítača.

osobitný zákon (napr. zákon č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „**Zákon 102/2014**“), ktorý vyžaduje splnenie predzmluvných povinností pri zmluvách uzatváraných na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov). Predzmluvné povinnosti podľa osobitných predpisov (najmä predpisov pre ochranu spotrebiteľa) zostávajú aj naďalej zachované a nový ZoEK výslovne uvádza, že tieto osobitné predpisy sa naďalej uplatňujú¹⁰. Zmenou podľa nového ZoEK je, že tieto predzmluvné povinnosti sa majú širšie uplatňovať nielen na spotrebiteľov (ako to vyplýva napr. zo Zákona 102/2014), ale aj na mikropodniky, malé podniky a neziskové organizácie, pokiaľ tieto výslovne nesúhlasili s tým, že informácie podľa odseku 3 alebo ich časť im nebudú poskytnuté.¹¹

Okrem toho nový ZoEK upravuje povinnosť poskytovať aj ďalšie predzmluvné informácie uvedené v prílohe č. 3 nového ZoEK¹². Tieto predzmluvné informačné povinnosti sa do veľkej miery „prekrývajú“ s povinnými obsahovými náležitosťami podľa predchádzajúceho ZoEK.¹³ V tomto prípade však tieto požiadavky neplatia plošne pre všetky zmluvy o poskytovaní služieb, ale len pre zmluvy uzatvárané so spotrebiteľmi, mikropodnikmi, malými podnikmi a neziskovými organizáciami (pričom s výnimkou spotrebiteľov ostatné subjekty môžu výslovne udeliť súhlas s tým, že im tieto predzmluvné informácie nebudú poskytnuté).

Zhrnutie zmluvy. Podľa nového ZoEK je podnik povinný spotrebiteľovi bezplatne poskytnúť aj tzv. zhrnutie zmluvy o poskytovaní služieb¹⁴. Zhrnutie zmluvy je spravidla dokumentom na jednu stranu A4 ktorý musí obsahovať náležitosti stanovené vo vykonávacom nariadení¹⁵. Ide o novú požiadavku vyplývajúcu z EEC Smerne. Toto zhrnutie má byť poskytnuté aj pre mikropodniky, malé podniky a neziskové organizácie okrem prípadov, ak by tieto subjekty výslovne súhlasili, že zhrnutie zmluvy im nebude poskytnuté. Takéto zhrnutie zmluvy má zásadný význam, nakoľko bez jeho poskytnutia nie je prakticky možné zmluvu platne uzatvoriť¹⁶.

Osobitosti pre niektoré služby. Uvedené predzmluvné informačné povinnosti a povinnosť poskytnúť tzv. zhrnutie zmluvy sa nevzťahujú na niektoré typy zmlúv¹⁷, ako napr. poskytovanie obsahovej služby podľa zákona o digitálnom vysielaní¹⁸. Rovnako, uvedené predzmluvné informačné povinnosti by sa nemali vzťahovať na služby poskytované bezplatne (napr. univerzita poskytujúca návštevníkom voľný prístup k sieti Wi-Fi vo svojom areáli bez toho, aby si nárokovala na akúkoľvek odmenu za poskytovanie svojej služby, či už formou platby od užívateľov, alebo prostredníctvom príjmov z reklamy)¹⁹.

Kogentné ustanovenia o obsahu zmlúv o poskytovaní služieb. Hoci nový ZoEK (podobne ako predchádzajúci ZoEK) kladie dôraz na riadne informovanie spotrebiteľa (a iných subjektov), čo

¹⁰ § 84 ods. 3 písm. a) nového ZoEK

¹¹ § 84 ods. 4 nového ZoEK

¹² § 84 ods. 3 písm. b) a príloha č. 3 nového ZoEK

¹³ Viď napr. § 44 ods. 2 predchádzajúceho ZoEK

¹⁴ § 84 ods. 8 nového ZoEK

¹⁵ Vykonávacie Nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2243 z 17. decembra 2019 ktorým sa stanovuje vzor zhrnutia zmluvy, ktorý majú používať poskytovatelia verejne dostupných elektronických komunikačných služieb podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1972

¹⁶ Nový ZoEK upravuje, že zhrnutie zmluvy má byť poskytnuté pred uzatvorením zmluvy o poskytovaní služieb, pričom ak z dôvodu technickej nemožnosti nie je možné poskytnúť zhrnutie zmluvy pred jej uzatvorením, poskytne ho podnik bezodkladne po jej uzatvorení, pričom zmluva o poskytovaní služieb je platná až dňom, kedy záujemca preukázateľne potvrdí podniku po doručení zhrnutia zmluvy svoj súhlas s uzatvorením zmluvy (§ 84 ods. 9 nového ZoEK).

¹⁷ § 84 ods. 14 nového ZoEK

¹⁸ Zákon č. 220/2007 Z. z. o digitálnom vysielaní programových služieb a poskytovaní iných obsahových služieb prostredníctvom digitálneho prenosu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o digitálnom vysielaní)

¹⁹ Dôvodová správa k novému ZoEK uvádza, že na poskytovateľa verejne dostupných služieb by sa nemali vzťahovať povinnosti týkajúce sa požiadaviek na informácie v prípade zmlúv, ak daný poskytovateľ a pridružené podniky alebo osoby neprijímajú žiadnu odmenu, ktorá by priamo alebo nepriamo súvisela s poskytovaním služieb.

považuje za základ, ktorý umožní spotrebiteľovi zvoliť si optimálnu službu a porovnať ponuky rôznych podnikov. Nový ZoEK aj naďalej stanovuje niektoré požiadavky na zmluvy o poskytovaní služieb, od ktorých sa strany nemôžu odchýliť a takto poskytuje spotrebiteľom (a ďalším subjektom) ďalšiu ochranu pred pre nich nepriaznivými zmluvnými podmienkami. Kogentné ustanovenia k zmluvám o poskytovaní služieb sú do veľkej miery podobné s ustanoveniami predchádzajúceho ZoEK a najvýznamnejšie zmeny zahŕňajú napr.:

- (a) Rozšírenie ochrany na iné subjekty ako spotrebiteľov, najmä mikropodniky, malé podniky a neziskové organizácie (napr. požiadavka maximálnej viazanosti 24 mesiacov podľa predchádzajúceho ZoEK platila len pre spotrebiteľov, teraz sa rozšírila aj na uvedené ďalšie subjekty – tieto subjekty sa však uplatnenia tohto ustanovenia môžu výslovne vzdať);
- (b) Mierne sa rozšírili dôvody, keď je podnik oprávnený jednostranne ukončiť zmluvu; predchádzajúci ZoEK okrem niektorých výnimiek umožňoval ukončenie pri opakovanom porušení zmluvy, avšak nový ZoEK umožňuje ukončenie aj pri prvom porušení, pokiaľ ide o podstatné porušenie zmluvy (pričom podstatným porušením podmienok zmluvy o poskytovaní je zneužitie služby spočívajúce v umožnení využívania služby v rozpore s jej určením alebo prekonanie alebo pokus o prekonanie prostriedkov slúžiacich na kontrolu prijímania služby oprávnenými subjektmi);
- (c) Nový ZoEK výslovne zaviedol požiadavky pri tzv. automatickom predlžovaní zmlúv²⁰, keď nový ZoEK ustanovuje, že účastník má právo kedykoľvek po takomto predĺžení doby trvania zmluvy vypovedať zmluvu o poskytovaní služieb bez sankcií a bez toho, aby mu vznikli akékoľvek ďalšie náklady, okrem poplatkov za poskytovanie služby, pričom výpovedná lehota je najviac jeden (1) mesiac; o tomto práve musí podnik účastníka informovať;
- (d) Nový ZoEK mierne mení mechanizmus jednostrannej zmeny zmluvných podmienok. Podľa nového ZoEK má účastník právo pri zmene zmluvy o poskytovaní služieb zo strany podniku odstúpiť od zmluvy o poskytovaní služieb do jedného (1) mesiaca odo dňa oznámenia zmeny zmluvy o poskytovaní služieb účastníkovi, bez sankcií a bez toho, aby mu vznikli akékoľvek ďalšie náklady²¹; toto právo účastníkovi nepatrí v zákonom ustanovených prípadoch (napr. ak ide o zmeny výlučne administratívneho charakteru, zmeny, ktoré nemajú negatívny vplyv na účastníka alebo sú na jeho prospech alebo zmeny vyvolané osobitným predpisom). Predchádzajúci ZoEK umožňoval takéto skončenie len v prípade podstatných zmien, avšak tieto boli definované tak, že nová právna úprava sa do veľkej miery v dôsledkoch podobá predchádzajúcemu ZoEK²².

Poskytovanie cenovo prijateľnej univerzálnej služby²³: V zmysle nového ZoEK je Úrad povinný sledovať vývoj cien a ak zistí, že ceny služieb predstavujú pre spotrebiteľa s nízkymi príjmami alebo osobitnými sociálnymi potrebami prekážku pre využívanie týchto služieb, vydá rozhodnutie, ktorým určí maximálnu cenu (osobitná cena) pre uvedené skupiny spotrebiteľov. Ak títo spotrebiteľia podniku preukážu, že majú nízke príjmy alebo osobitné sociálne potreby, podnik je povinný účtovať im osobitnú cenu. Bude iste zaujímavé sledovať prístup Úradu pri praktickej aplikácii týchto pravidiel.

²⁰ § 84 ods. 7 a 8 nového ZoEK

²¹ § 84 ods. 9 nového ZoEK

²² § 44 ods. 8 písm. a) a ods. 9 predchádzajúceho ZoEK

²³ Univerzálna služba je minimálny súbor služieb, ktoré sú dostupné v určenej kvalite na celom území Slovenskej republiky všetkým spotrebiteľom bez ohľadu na ich geografickú polohu a za prijateľnú cenu, ktorou je cena zohľadňujúca úroveň spotrebiteľských cien a príjmy obyvateľov.

Táto právna aktualizácia bola pripravená v mesiaci marec 2022 výlučne pre účely poskytnutia všeobecnej informácie a nemá byť považovaná za právne poradenstvo. Vyššie uvedený prehľad právnej úpravy nie je komplexný a iba stručne sumarizuje nedávne zmeny právnej úpravy. V prípade, ak máte otázky k tejto téme, neváhajte sa obrátiť na našich odborníkov na telekomunikačné právo a reguláciu v oblasti elektronických komunikácií:

Miroslav Zátka: miroslav.zatko@cechova.sk

Simona Haláková: simona.halakova@cechova.sk